

A svájci szövetségi 1851 M mesterlövészpuska Feldstützer — a svájci fricska (1.)

A svájci illetőségű Eidgenössische (szövetségi) 1851 M Stützer vagy más néven Feldstützer, azaz „szövetségi puska” bátran a legfejlettebb hadi használatú elöltöltő fegyvernek minősíthető. Ennél szofisztikáltabb, modernebb elöltöltő rendszerű fegyver semelyik hadsereg nem rendszeresített.

Az M1851 10,4 mm-es kaliberével szokatlan volt a maga korában.

„Svájcban Wild úr kultúrmérnök és lövésztiszt tökéletesítette jelentős mértékben a vontcsövű puskát. Az ő lövedéke a cső űrméretéhez viszonyítva kisebb volt a szokásosnál és úgy készült, hogy csak a tapaszt révén vegye át a huzagolást. Egy korong a töltővesszőn megakadályozta, hogy a golyó túl mélyre kerüljön a csőbe és túl szorosan a töltethez nyomódva a lőport szétmorzsolja. A barázdák menetszámát csökkentették és a töltetet növelték. Wild puskája 500 yardon felüli távolságon és igen lapos röppályával nagyon jó eredményeket mutatott; ezenkívül több mint százszor lehetett lőni vele anélkül, hogy a cső elpiszkolódott volna. Ezt a fegyvert rendszeresítették Svájcban, Württembergben és Badenben, de ma már természetesen elavult és túlhaladott.

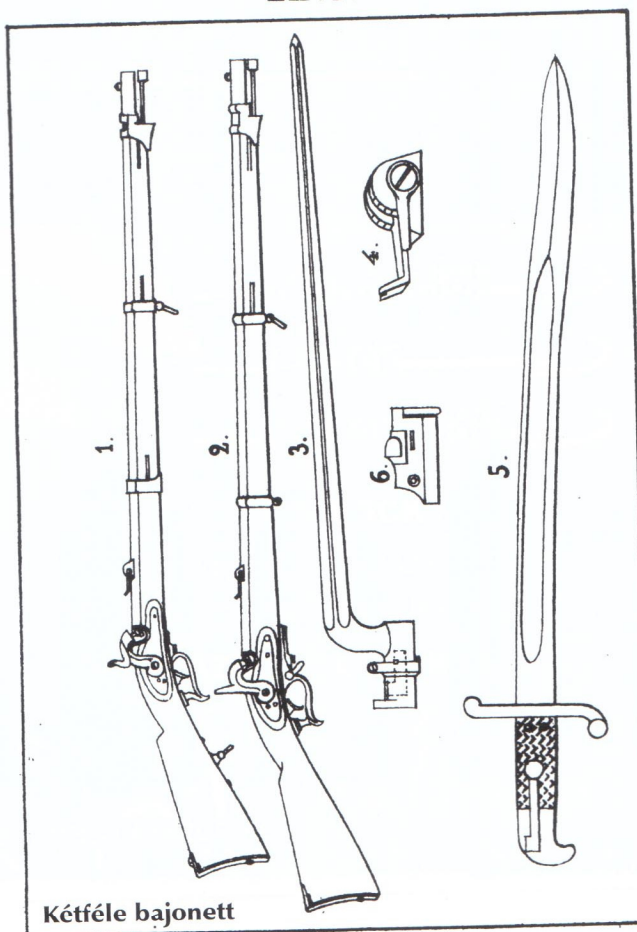
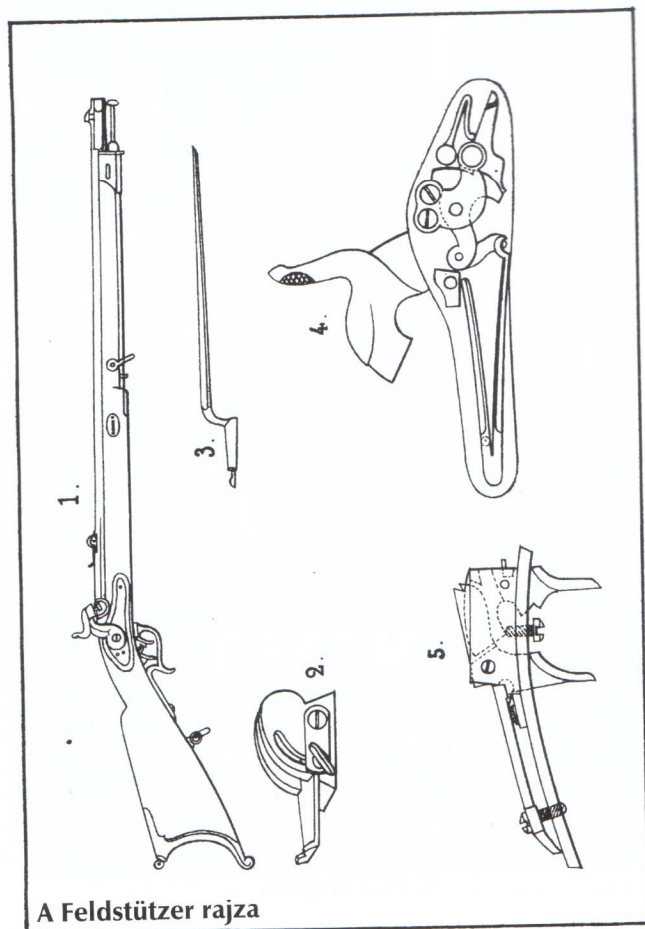
A legmodernebb és legjobb vontcsövű puska, amelyet a lövedék benyomkodásának elve alapján szerkesztettek, az új svájci rendszeresített mesterlövészpuska. Ez a fegyver az igen kis kaliber amerikai elvét vette át; a cső furata nem több, mint 10,5 milliméter, vagyis 0,42 hüvelyk. Csőve csak 28 hüvelyk hosszú és nyolc lapos barázdája van (34 hüvelykre egy fordulat). A töltővessző a Wild által bevezetett koronggal van ellátva. A löve-

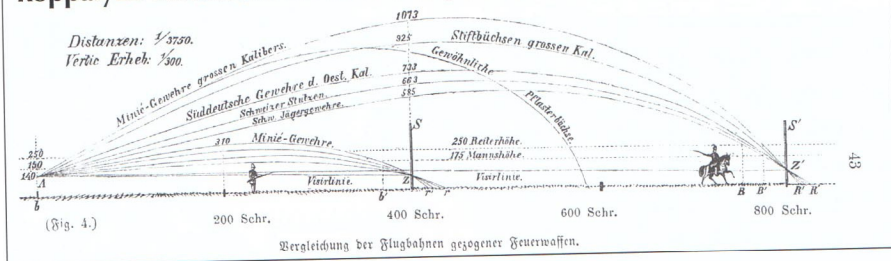
Liege-ben (Belgium) is gyártották a típusból.

dék hengeres-csúcsíves és igen hosszú; zsírozott tapaszt segítségével töltik be. A töltet viszonylag erős és igen durva szemcséjű lőporból áll. Ez a fegyver a legbámulatosabb eredményeket mutatta és lőtávolsága, pontossága és lapos röppályája páratlannak bizonyult a holland kormányzat különböző fegyverekkel nemrég végzett kísérletei során. Valóban, 600 yardos lőtávolságon röppályájának legmagasabb pontja mindössze 8 láb 6 hüvelyk, úgyhogy ennél a távolságnál a lövedék az egész röppályán veszélyes a lovasságra, sőt a röppálya utolsó 100 yardja még a gyalogságra nézve is. Más szóval, ha 600 yard lőtávolságnál 100 yardot tévedünk a távolság megítélésében, a lövedék még eltalálhat egy hat láb

magas célpontot. Ez az eredmény messze túlszárnyal minden más vontcsövű fegyvert, melyek közül még a legjobbak is a röppálya legmagasabb pontja 600 yardnál 13–20 láb, a veszélyes tér pedig 60-ról 25 yardra csökken. Ez a rendkívül lapos röppálya a fegyver kis űrméretének köszönhető, amely erősen hosszúka nyílszerű lövedék és viszonylag erős töltet alkalmazását teszi lehetővé. Kis űrméretnél a puska igen ellenállóképes anélkül, hogy otromba lenne, a lövedék hosszú lehet anélkül, hogy nehéz lenne, a viszonylag erős töltet alkalmazható túl erős visszalökés nélkül. Annyi bizonyos, hogy a benyomkodásos töltésnek semmi köz nincs a puska kiváló lőeredményeiben, valójában ez a benyomkodásos töltés

Röppályák különböző korabeli hadipuskák esetében

puska egyetlen hátránya, s megakadályozza, hogy általános gyalogsági fegyverként használják. A svájciak ezért csak mesterlövész századaikra korlátozták használatát; ezek kezében kétségtelenül rendkívül jól megfelel majd.”

(Friedrich Engels)

Ugye milyen furcsa 2011-ben – és nem Észak-Koreában – Engels-idézetet olvasni? Persze mindez csak annak köszönhető, hogy Engels és Marx munkásságának csak egyik oldalát ismerik a hozzám hasonló, még kisdobos- és úttörőnyakkendőben felnőtt fiatal lövé-

szek. S ha a szívemet a kezemre teszem, magamtól sohasem nyúltam volna a könyvtári polcon porosodó „Engels-összes”-hez. Csakhogy a munkásmozgalom sokat magyarázott fő alakjainak van egy kevésbé ismert oldaluk is. Koruk sokat foglalkoztatott, népszerű katonai elemzőiként rengeteg cikket publikáltak különböző elismert lapokban a 19. század második felének hadtudományi kérdéseiről. Persze az sem mindennapi mostanában, hogy egy Svájccal kapcsolatos írásban nem szerepel az aktuális frankárfolyam. (Pedig épp ma súrolta először a 250-et...)

A nézőke precízen állítható volt

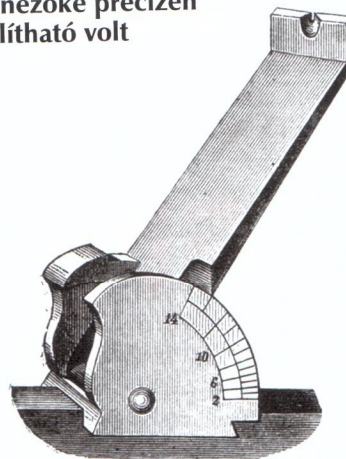

Fig. 6.

Svájc: konföderáció a hegyekben

A kis kaliberű elöltöltő fegyverek térhódítása már alaposan belecsúszik a hátultöltő fegyverek korába. Olyan korban születtek, melyben a technika fejlődése hatalmas tempót diktált a

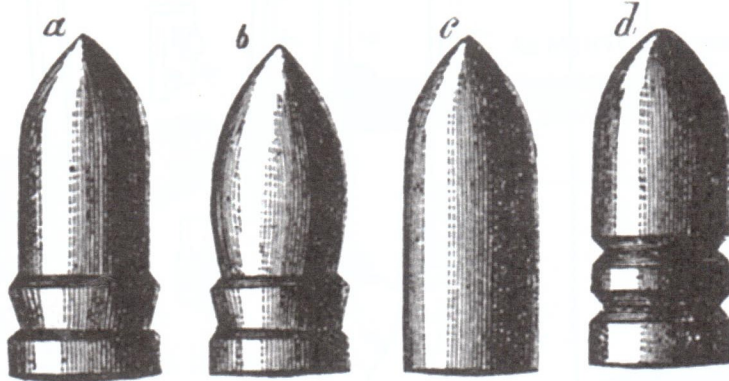
Bajonett...

... és rögzítése

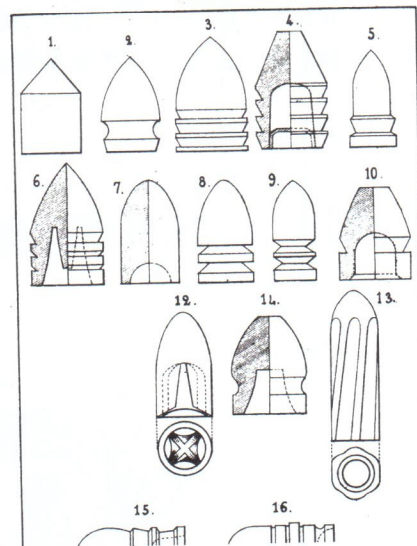
Mit 10 in den Text gedruckten Illustrationen.

Alkalmazott
lövedékformák

Schweizer Geschosse.

L. XIV.

Hadilövedékek a 19. századból, 5, 9, 15 a svájciak

hadseregeknek. Az Egyesült Államok .58" kaliberű fegyverei, az Egyesült Királyság .577" űrméretű hadifegyverei, a német nyelvterület 13,9 mm-es huzagolt puskái mind nagy kalibernek tekinthetők a svájci szövetségi puskához képest, még akkor is, ha az 1850-es években a haditechnika csúcsaként tartották őket számon. Ha a kis kaliber rendszeresítésének okát keressük, nem kerülhető meg Svájc történetének és geopolitikai helyzetének vázlatos ismerete. Az Alpok gyönyörű országa sokkal korábban ragadta magához az önrendelkezés jogát, mint a többi európai nemzet. A hegyekkel, szurdokokkal szabdalta, katonaföldrajzi szempontból igen nehéz terepnek tartott vidék virágzó kereskedővárosokkal rendelkezett, melyek alapvető kereskedelmi útvonalak csomópontjaiban helyezkedtek el (Solothurn, Bern, Zürich stb.). A kantonok (önkormányzati régiók) már a 13. században szervezkedtek, szövetkeztek a Habsburgok ellen, s az 1315. évi morgarteni csatában győzelmet is

arattak az osztrák uralkodóház felett. A semlegességük nemzetközi elismerése 1648-hoz, a westfáliai békéhez köthető. A semlegesség pozitív nagyhatalmi garanciája egyben azt is jelentette, hogy a kis ország teljes önvédelemre rendezkedett be.

A hegyes vidék determinálta a védekező harcmodort: a hagyományos, szétbontakozott harcászat helyett sokkal jobban megfelelt a helyiek igényeinek a gerilla harcmodor, mely párosulva a kitűnő helyismerettel, többszörös túlerő ellen is biztosíthatta a győzelmet. Ehhez a harcmodorhoz pontosan lövő katona, pontosan hordó fegyver és lapos röppályájú lövedék kellett, mely a hagyományos elöltöltő fegyverek hatékony lőtávján kívülről is nagy eséllyel okozhat kárt az élőerőben. Külön nehezíti a helyiek életét, hogy gyakran kell a lövésznek terepszöveget lőni. Nem véletlen, hogy a kantonok már a közös puska rendszeresítése előtt is az amerikai függetlenségi háború tapasztalatainak megfelelő

harcmodorhoz hasonlóan kis kaliberű fegyvereket választottak. És persze az sem véletlen, hogy a lövészportok a lőfegyverek térhódításával egy időben jelentek meg a kantonokban.

A kis kaliber azonban nem csak a nemzeti jellegű tényezők alapján előnyös. A kisebb lövedék kevesebb nyersanyag-igényt, kisebb tömeget, helymegtakarítást jelent. Vagyis a katona azonos terheltség mellett többet tud magával vinni a csatába vagy ütközetbe, mint a nagy kaliberű fegyvereket használó ellenségei.

A Feldstützer közvetlen előzményei

A svájci kantonok önkormányzati joga kiterjedt a kanton fegyveres erőinek felszerelésére is. Ennek köszönhetően szinte minden kanton hasonló kinézetű, de űrméretében különböző fegyvereket tartott rendszerben mesterlövészeik számára. Ezek űrmérete 10,1–17 mm között szórt, így nem tette egyszerűvé,

Egyedi készítésű öntőforma

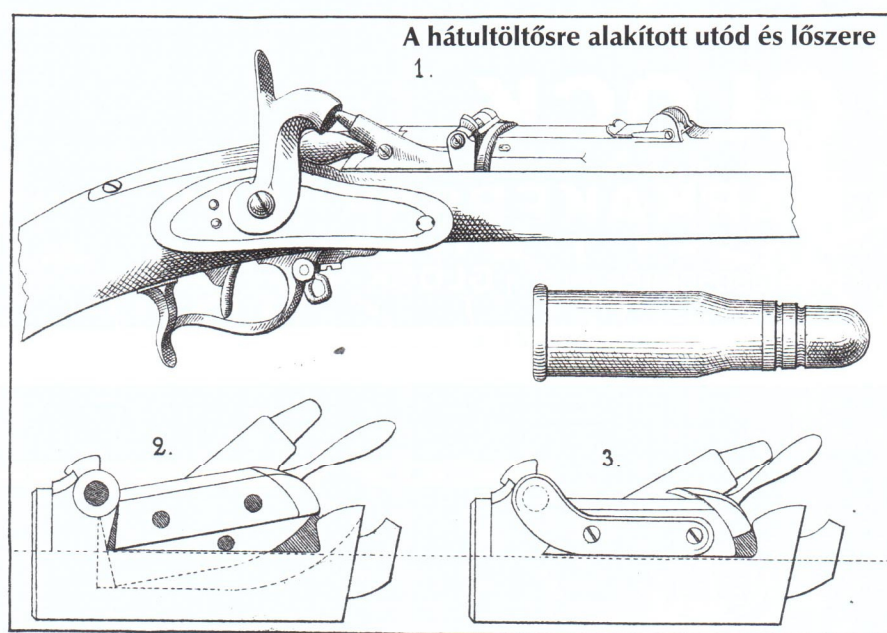
Buholzer és robbanólövedék

Lőporral egybeszerelt haditöltények

hogyan a hadsereg logisztikája központi rendszerként működjön. E fegyverek gyűjtőneve „kantonale” volt. A kantonok 1848-ban elfogadták a közös szövetségi alkotmányt, mely szerint a honvédelem – és így a hadsereg felszerelésének ügye is – közös ügyé avanszált.

A közös honvédelmi minisztérium célra létrehozott bizottsága összegyűjtötte a kantonok összes fegyvertípusát, valamint a kor legmodernebb hadipuskáit, hogy intenzív tesztek után meghatározza a kötelező érvényű központi szabványokat. Az új mesterlövészpuska-típus űrméretét 10,5 mm-ben határozták meg, de a tény-

A hátultöltősre alakított utód és lőszere

leges tolerancia szerint hadi használatra alkalmas volt minden 10,2 és 11,1 mm (.401-.436”) közötti cső. A hagyományos gyalogsági alakulatok sima csövű, 17,6 mm űrméretű perkussziós fegyvereit meghuzagolták, valamint Minié lövedéket rendszeresítettek hozzájuk. 1862-től a hagyományos gyalogság kis kaliberre történő átfegyverzését is megkezdték.

Az 1851 M szövetségi puska és tölténye

A fegyver számos olyan paraméterrel rendelkezett, mely fényévekkel előzte meg a többi európai hadifegyvert. Ne feledjük, ebben az évben még számos ország-

ban sima csövű perkussziós, vagy kovás, gömblövedéket tüzelő muskéták álltak szolgálatban! Ehhez képest a Feldstützer gyorsító elsütőszerkezettel, kis kaliberű, patentcsőfarral szerelt, kampós-ékes rögzítésű huzagolt csővel, nagy távolságra is (200–1000 schritt = lépés, 141–709 m) pontosan állítható nézőkével, a pontos töltést segítő töltővesszővel rendelkezett. A cső 8 db 0,225 mm mély huzaggal rendelkezett, melyek 900 mm-en (35,4”-en) fordultak egyet. A csőfar ún. „patentcsőfar” volt, vagyis a csőátmérőnél szűkebb lőporkamrával rendelkezett, a lőkúp pedig közvetlenül a csőbe illeszkedett, nem bolsterbe.

A fegyver tölténye is jelentősen különbözött a más hadseregekben rendszeresítettektől. A töltény 3,84–4,16 g lőportöltete külön papírfiolában volt. Az aluméretes, 2,4 kalibernyi hosszúságú lövedék legnagyobb átmérője 10,01 mm volt. A 15,6–17,8 g tömegű lövedéket a katona zsírozott szövettapaszba csomagolva töltötte a fegyverbe. A tapaszt a lövedékre volt kötve vékony fonállal, a lövedék így volt elhelyezve a tölténytáskában. A lapos fenekű, kompressziós elven működő lövedék torkolati sebessége 440 m/s körül mozgott. A második lövedéktípus az úgynevezett Buholzer-féle lövedék volt, mely már a pontosan a cső űrméretére volt kalib-

rálva, és Minié-szoknyával bírt. Ezek a lövedékek már a lőporral egyesítve voltak csomagolva.

A mesterlövész-katona 60 lőportöltetet, 60 lövedéket és 78 csappantyút, 2 font ólmot vitt magával, és természetesen a fegyverhez szükséges felszereléseket, úgy mint a lövedéköntő formát, az öntőkanalat, a csavarhúzó, a lőkúpkulcsot, a golyó- és tapaszkihúzó, két lőkúpot, tapasztokat és a hozzá való zsiradékot. A fegyverhez 485 mm hosszú döfőbajonettet rendszeresítettek. A típusból megközelítőleg 6400 db-ot gyártottak. Gyakorta találkozunk olyan modellekkel, melyek csöve Belgiumban készült (ELG) beütős csövek. Ennek oka az, hogy a 19. század derekán Svájc még nem rendelkezett olyan üzemegységekkel, melyek nagy mennyiségben tudtak előállítani azonos paraméterek alapján csöveket.

1864. évi átalakítások

Az 1864. évtől készült fegyverek esetében tovább szigorították szabványokat. Csökkentették a csőürméret tolerancia-határértékeit 10,35–10,65 mm-re, valamint 750 mm-re gyorsították a huzagspirált. Mindezekre a módosításokra azért volt

szükség, mivel a hadsereg egységesen a Buholzer lövedékekre kívánt áttérni. A puska bajonettje is változott: a döfőszurony helyett 525 mm hosszú jatagánbajonettet rendszeresítettek a fegyverhez.

1867. évi átalakítások

Ahogy Európa legtöbb elöltöltő hadifegyvere sem, úgy a Feldstützer sem kerülhetett el sorsát. 1867-től gyors tempóban kezdték a nagy fegyvergyárak átalakítani a precíz puskákat hátultöltővé. Ez hasonló módszerrel történt, mint ahogy a Lorenz vagy Enfield puskákkal is bántak: levágták a csőfart, és egy csapózáras toldatot erősítettek fel, valamint kicserélték a kakast. A Milban–Amsler-féle csőfar felszerelését olyan cégek végezték, mint például a SIG. Az új, 10,4x38R peremgyújtású lőszer töltete feketelőpor volt egészen addig, míg a Vetterli puskák szolgálatba nem álltak, és nitro lőporra cserélték az öreg füstöst. A fegyverek sokáig nem maradtak szolgálatban. Hamarosan a Vetterli puskák, majd a Schmidt-Rubin-család vették át a helyüket a képzett lövészek kezében. Összesen 76 676 db 10,4 mm ürméretű puskát konvertáltak. ■

Folytatjuk!

A hátultöltős kivitel zárszerkezete

A csőtáras ismétlő Vetterli puska váltotta az egylövetűeket

MOSKITO

H A D I T E C H N I K A

SPECIÁLIS EGYSÉGEK KÉSEI

TINGERÉSZGYALOGSÁG

RENDŐRSÉG

TŰZOLTÓSÁG

MENTŐ ÉS KATASZTRÓFAVÉDELEM

Biztonságtechnikai funkciók: üvegtörő, heveder- és biztonságiöv-vágó.

Penge anyaga: 440 rozsdamentes acél, pengehossz: 8,5 cm, teljes hossz: 20 cm, súly: 122 g, tok: csipetfóval ellátott.

A kést névre szólóan, saját egység emblémával is meg lehet rendelni.

Ár: 7500 Ft Csoportos rendelésnél kedvezmény!

2 cserélhető lencse
(áttetsző, füstszínű)

3 cserélhető lencse
(áttetsző, füstszínű, sárga)

www.bodyspecs.com

BODY SPECS katonai, lövedékálló védőszemüvegszett.

Teljesen lövedékálló, biztonságtechnikailag megfelelő kivitelezés, cserélhető lencse, hajlékony, cserélhető fejpánt, páramentes, UV-A-, UV-B-, UV-C-szűrő. Plusz tartozék: övre fűzhető gyöngyvászon szemüvegtok, törülköző.

Ár: 19 980 Ft **Ár: 14 800 Ft**

A fenti termékek utánvétellel az alábbi elérhetőségeken rendelhető meg (az árak a postaköltséget nem tartalmazzák):

Telefon: 242-4116, 430-1088, (06-30) 202-5848, (06-30) 949-9959, fax: 242-6889
www.moskito.hu • E-mail: moskito@t-online.hu

A hirdetésben szereplő termékeket a készlet erejéig lehet megrendelni! A hirdetésben szereplő termékeknél az esetleges árváltoztatás jogát fenntartjuk!